

Social Impact Bonds

Do's & don'ts

Een SIB is een middel, geen doel op zich

Begin bij het maatschappelijke vraagstuk. Redeneer vanuit de behoefte van het maatschappelijke vraagstuk. Wie behoort tot de doelgroep? Wat is haar behoefte? Welke interventie lijkt daar het beste bij te passen? En welk financieringsinstrument? Is een SIB noodzakelijk?

Ken je doelgroep. Wie is de beoogde doelgroep? Zorg voor een heldere afbakening van de doelgroep en maak haar behoefte expliciet. Let ook op groeipotentie van de doelgroep.

Zie een SIB als middel en niet als doel. Check altijd of een SIB het meest passende instrument is. Overweeg bijvoorbeeld alternatieven zoals subsidies of werk via een aanbesteding met resultaatafspraken.

Heb een lange adem. Een SIB is een complex financieringsinstrument en vraagt om een lange adem. Neem de tijd om te bouwen aan vertrouwen tussen de partners in de SIB. Overheid en bedrijfsleven hebben niet vanzelfsprekend dezelfde belangen. Verdiep je in elkaars belang om tot concrete prestatieafspraken te komen en bouw *checks* en *balances* in waar je op terug kunt vallen.

Wat is een Social Impact Bond?

Een Social Impact Bond (SIB) is een financieringsinstrument om maatschappelijke vraagstukken op te lossen met privaat geld. Een SIB is *outcome based*, wat betekent dat het beoogde maatschappelijke resultaat voorop staat, prestatieafspraken zijn daarbij leidend. Prestaties van SIBs zorgen voor besparingen voor overheden, die achteraf in rendement wordt uitgekeerd aan de financiers die de uitvoerder (sociaal ondernemer) van werkkapitaal heeft voorzien.

De rol van onderzoek bij een SIB

Bespaar niet op onderzoek. En als je het doet, doe het goed. Bepaal met de SIB partners welk doel het onderzoek dient. Wil je kunnen afrekenen op basis van de onderzoeksresultaten, meer bewijs leveren over de effectiviteit, zicht op neveneffecten of leren van onderzoek om de aanpak te verbeteren? De onderzoeksopzet en de dataverzameling moet het mogelijk maken om relevante conclusies te kunnen trekken. Let goed op waar je op afreken, want daar stuur je de uitvoerder mee. En houd rekening met de start van het onderzoek en de start van de SIB.

Kies een externe partij. Voor het doen van onderzoek kies je bij voorkeur een externe partij zoals een universiteit. Op deze manier ontstaat een objectieve blik en wordt het onderzoek onafhankelijk uitgevoerd.

Start met dataverzameling. Om resultaten te kunnen meten is het nodig om de juiste data te verzamelen. Begin altijd bij de vraag: Welke data is er al beschikbaar? Denk vervolgens na over de vraag welke data nog ontbreekt en de manier waarop de data zal worden verzameld.

Weeg zachte effecten mee. Overweeg om ook naar de zachtere effecten die met de SIB worden bereikt te kijken i.p.v. enkel naar de harde resultaten. Wat is er bijvoorbeeld veranderd ten opzichte van de gezondheid van de deelnemers? Hoe zit het met het geluk van de mensen en de arbeidsdoorstroom?

Opstartfase: komen tot een SIB

Zorg voor bestuurlijk commitment. Politieke en bestuurlijke dekking zorgt voor een heldere opdrachtgever. De looptijd van een SIB gaat vaak over meerdere bestuurlijke termijnen heen. Een heldere opdracht en doorzettingsmacht is dan onmisbaar.

Doe het niet alleen. Zorg voor intern draagvlak bij andere gemeentelijke diensten en afdelingen, afhankelijk van de SIB (bijv. inkoop, financiën en beleid).

Kijk naar alle gewenste effecten. Maak bijvoorbeeld gebruik van het [rate card model](#). Een *rate card* maakt inzichtelijk welke gewenste effecten worden verwacht (bijv. het hebben van werk en een woning of het voorkomen van schulden). Het bedrag op de *rate card* representeert de maatschappelijke waarde in euro's.

Reserveer budget. De kosten van een SIB voor overheaden (uitbetaling van het rendement) komen nadat de baten zijn behaald. De praktijk is hier niet op ingericht. Juist omdat een SIB vaak over meerdere bestuursperiodes gaat, is het nodig om expliciet te maken uit welk budget het rendement gefinancierd wordt.

Vaar niet op de aanpak van één uitvoerende partij. Richt de SIB zo in dat de doelgroep en de gewenste uitkomst helder zijn, maar leg de interventie niet vast. Met andere woorden, bied ruimte aan de uitvoerende partij om met een passende of vernieuwende interventie te komen.

Blijf kritisch. Breng risico's in kaart en neem deze mee in de beoordeling. Blijf elkaar bevragen: 'Waarom doen we dit ook alweer?' En durf deze vraag eerlijk te beantwoorden, zo voorkom je doel redeneren.

De SIB in uitvoering

Benoem een SIB-manager. Een SIB-manager die het contact vanuit de investeerder houdt, creëert duidelijkheid in taken en gaat harder lopen als de SIB in de uitvoering niet goed loopt. Deze 'externe' druk verhoogt de effectiviteit van de SIB en is een kracht die je als overheidspartij vaak niet hebt.

Besteed aandacht aan beeldvorming. Zorg dat communicatie is aangehaakt en dat je zowel intern als extern de impact van de SIB zichtbaar maakt. Data uit onderzoek kunnen daarbij helpen, maar ook persoonlijke verhalen van deelnemers zijn van grote waarde.

Na de SIB: en dan?

Zorg voor een goed gevolg na de SIB. Denk van te voren na over zaken als: Wat ga je doen met de resultaten? Hoe blijf je na afloop van de SIB samenwerken? Wat vraagt dit van de gemeentelijke organisatie?

Leer van onderzoeksdata. Tijdens het onderzoek wordt de doelgroep nauwlettend gevolgd en wordt data over hen verzameld. Deze data kan helpend zijn om inzicht te krijgen in de behoefte van de doelgroep na de SIB.